

ною комбінацією. За відсутності хоча б одного з них розвиток неможливий. Власне, проблема ресурсного забезпечення та інструменти реалізації екологічних інтересів і будуть перспективою подальших наукових досліджень.

Література.

1. Анісімова Г. В. Здійснення громадянами екологічних прав: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.06 «Земельне право; аграрне право; екологічне право; природоресурсове право» / Г. В. Анісімова. – Харків, 1996. – 19 с.

2. Безверхнюк Т. М. Ресурсне забезпечення регіонального управління: теоретико-методологічні засади: [монографія] / Т. М. Безверхнюк. – Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2009. – 318 с.

3. Васильева М. И. Публичные интересы в экологическом праве (Теория и практика правового регулирования): Дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.06: Москва, 2003. – 416 с.

4. Васильева М. И. Проблемы защиты общественно-го интереса в экологическом праве / Васильева Мария // Государство и право. – 1999. – № 8. – С. 49–62.

5. Василькова В. В. Порядок и хаос в развитии социальных систем: (Синергетика и теория социальной самоорганизации) / В. Василькова. – СПб: Нева, 1999. – 196 с.

6. Велиева Д. Экологические интересы в системе национальной безопасности: конституционный аспект / Д. Велиева // Власть. – 2010. – № 10. – С. 67–59.

7. Державні організації як складова механізму держави: [навчальний посібник] / Балашов А. М., Безверхнюк Т. М., Зінкевічус В. О. та ін.; за заг. ред. П. І. Надолішнього. – Одеса: ОРІДУ НАДУ, Optimum, 2005. – 228 с.

8. Здравомыслов А. Г. Проблема интереса в социологической теории / А. Здравомыслов. – Ленинград: Изд-во Ленингр. ун-та, 1964. – 384 с.

9. Лексин В. Н. Государство и регионы. Теория и практика государственного регулирования территориального развития / В. Лексин, А. Шевцов. – М.: «УРСС», 1999. – 368 с.

10. Ляшенко В. И. Регулирование развития экономических систем: теория, режимы, институты / В. Ляшенко. – Донецк: ДонНТУ, 2006. – 668 с.

11. Максимова Т. С. Регіональний розвиток (аналіз і прогнозування): [монографія] / Т. Максимова. – Лу-ганськ: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2003. – 304 с.

12. Малишева Н. Р. Гармонізація екологічного законодавства в Європі: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора юрид. наук: спец. 12.00.06 «Земельне право; аграрне право; екологічне право; природоресурсове право» / Н. Р. Малишева. – Київ, 1996. – 53 с.

13. Методологічні засади формування стратегічного потенціалу екологічної безпеки / Є. Хлобистов, Л. Жарова, А. Коваленко // Економіст. – №4. – квітень. – 2011. – С. 30–33.

14. Мирошніченко А.И. Правовой механизм защиты экологического интереса: теоретико-правовой анализ: диссертация ... кандидата юридических наук: 12.00.01 / Мирошніченко А.И.; Кубан. гос. аграр. ун-т. Ростов-на-Дону, 2011. – 173 с.

15. Мороз Г.В. Суть та зміст категорії екологічного інтересу: [електронний ресурс] / Г. Мороз; ЮІ ПНУ ім. В. Стефаніка – режим доступу /www.stattionline.org.ua/index.php/politologiya/30-politika/1420-sut-ta-zmist-kategori.

16. Правова держава Україна: проблеми, перспективи розвитку. Короткі тези доповідей та наукових повідо-

лень республіканської науково-практичної конференції, 9–11 лист. 1995 р. – Харків, 1995. – С. 214–215.

17. Природно-ресурсна сфера України: проблеми сталого розвитку та трансформацій / Під заг. ред. Б.М. Данилишина. – К.: Нічлава, 2006. – 704 с.

18. Сивак Т. В. Регіональні інтереси в системі державного управління України: принципи легітимації та модель реалізації: автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спец. 25.00.01 – «Теорія та історія державного управління» / Т. Сивак; ОРІДУ НАДУ при Президентові України. – 2012. – 20 с.

19. Сивий Р. Б. Соціально-філософські проблеми розмежування приватних і публічних інтересів як підстави дихотомізації структури позитивного права / Р. Сивий // Проблеми філософії права. – 2005. – Т. 3. – № 1–2. – С. 73–84.

20. Сиренко В. Ф. Интересы – власть – управление / В. Сиренко. – К.: Наук. думка, 1991. – 327 с.

21. Сиренко В. Ф. Интересы в системе основных институтов советского государственного управления / В. Ф. Сиренко. – К.: Наук. думка, 1982. – 214 с.

22. Стегній О. Екологічні інтереси в масовій свідомості населення / О. Стегній // Українське суспільство – 2003. Соціологічний моніторинг / за ред. д.е.н. В. Ворони, д.с.н. М. Шульги. – К.: Інститут соціології НАН України, 2003. – С. 426–436.

23. Українська Радянська Енциклопедія. – К.: УРЕ, 1983. – Т.9. – 560 с.

24. Уманець Т. В. Методологічні аспекти управління економічним розвитком регіону / Т. Уманець // Регіональна економіка. – 2006. – №1. – С. 33–35.

25. Филипенко А. С. Экономическое развитие: цивилизационный подход / А. Филипенко. – М.: ЗАО «Издательство «Экономика», 2002. – 260 с.

УДК 353:332.1

Ростислав Пинда

ПОСИЛЕННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ СКЛАДОВОЇ У ФОРМУВАННІ РЕГІОНАЛЬНИХ БУДІВЕЛЬНИХ КЛАСТЕРІВ

Системність перехід функціонування будівельних підприємств у регіонах України актуалізує потребу обґрунтування та реалізації дієвих управлінських заходів, спроможних швидко та якісно усунути негативні тенденції розвитку будівництва. Створення регіональних інтегрованих систем у будівництві є перспективним шляхом реалізації економічного потенціалу галузі в регіонах та зміцнення її міжнародної конкурентоспроможності. Важливим завданням є розробка рекомендацій щодо інтелектуалізації будівництва в контексті формування регіональних будівельних кластерів.

Ключові слова: будівельна сфера, інтегровані системи, будівництво, інтелектуалізація, регіони, управлінські заходи, конкурентоспроможність.

© Пинда Р.В., 2013.

Широкий перелік та системність перешкод функціонування будівельних підприємств у регіонах України, а також наявність глибоких кризових явищ у будівництві як важливому секторі національного господарства актуалізують потребу обґрунтування та реалізації дієвих управлінських заходів, спроможних швидко та якісно усунути негативні тенденції розвитку будівництва включно з імплементацією позитивного досвіду вирішення аналогічних проблем в економічно розвинених державах світу, передусім інтелектуалізації будівельної сфери.

Проблеми обґрунтування та реалізації сучасних управлінських заходів у будівництві розглядали у своїх наукових дослідженнях Т. Васильців [1], З. Варналій [2], Ю. Пинда [3], Я. Жаліло [4], В. Савенко [5], О. Шевчук [6] та ряд інших українських науковців, проте, на наш погляд, недостатньо розкритим у науковій літературі є регіональний аспект даних проблем, що запевняє в актуальності і важливості обраної теми дослідження.

Метою дослідження є розробка рекомендацій щодо інтелектуалізації будівництва в контексті формування регіональних будівельних кластерів.

Генеральна мета кластерної стратегії у будівництві є практично безальтернативним шляхом реалізації економічного потенціалу галузі в регіонах України та зміцнення її міжнародної конкурентоспроможності. Також, як доводиться у праці «Державна регіональна політика України: особливості та стратегічні пріоритети» за редакцією З. Варналія, важливою особливістю, а також і перевагою створення кластерів у кожному виді економічної діяльності є їх інноваційна орієнтованість. Адже практика показує (досвід США, Японії та промислово розвинених країн ЄС), оскільки кластери стають успішними там, де здійснюються нововведення у галузі техніки та технології з подальшим створенням нових товарів і послуг [2].

На переконання автора, не є виключенням і вітчизняні регіональні будівельні кластери, при створенні і розвитку яких належне місце має відводитися інноваційній компоненті, тим більше, що такі підходи вже неодноразово обґрунтовувалися у дослідженнях вітчизняних науковців. До прикладу, Ю. Пинда важливе місце в структурній схемі побудови будівельного кластера регіону відводить безпосередньо навчальним та науковим закладам [3].

Будівництво як вид економічної діяльності відноситься до реального секторе економіки України, галузі якого після періоду спаду 2008–2009 рр. почали демонструвати позитивну динаміку зростання (для прикладу, обсяги промислового виробництва у 2011 р. збільшилися на понад 8 %, сільськогосподарського виробництва – на понад 16 %, обсяги вантажних перевезень – на близько 7 %) та забезпечили у 2011 р. близько 5 % приросту ВВП [4].

Будівельний ринок в Україні внаслідок фінансово-економічної кризи 2008–2009 рр. піддався таким негативним наслідкам: 1) зростання ставок за іпотечними кредитами та підвищення таким чином вартості житла; 2) посилення непрозорості та збільшення тіньового сектора, монополізація ринку, включно з зростанням криміногенності у галузі; 3) істотне ускладнення конкуренції для вітчизняних підприємств внаслідок проникнення на ринок і збільшення ринкової частки потужних іноземних будівельних компаній [6].

Зауважимо, що значною мірою внаслідок недостатньої інтегрованості підприємств цих видів економічної

діяльності у Львівській області у 2010 р. (після значного приросту в 2009 р.) відбулося скорочення виконання робіт на будівництві промислових підприємств – на 110,1 млн. грн. (на 61,1 %) [7].

Що ж до поточного стану справ відносно використання потенціалу інноваційної активності задля збільшення обсягів будівельно-монтажних робіт, то за результатами регресійного аналізу доводиться констатувати про недостатньо щільний зв'язок між покращенням багатьох показників інноваційної діяльності в регіонах України та збільшенням обсягів будівельних робіт і послуг. При цьому залежною змінною виступали значення показника «обсяги виконаних будівельних робіт» за регіонами України, а залежними змінними – значення показників розвитку науки та інновацій в регіонах нашої держави.

Так, не виявлено статистично значущого впливу (зв'язку) на обсяги виконаних будівельних робіт при зміні таких показників, як обсяги витрат на наукові та науково-технічні роботи, загальний обсяг інноваційних витрат у регіоні, обсяги реалізованої інноваційної продукції, впровадження прогресивних технологічних процесів та освоєння інноваційних видів продукції у промисловості. Відображаючи відсутність зв'язку, ці тенденції одночасно є свідченням невикористання інноваційного потенціалу регіонів нашої держави для підвищення ефективності та розвитку регіональних будівельних кластерів. Підтвердженням необхідності інтегрування інноваційно активних промислових підприємств та будівельних організацій є наявність статистично значущого зв'язку між збільшенням кількості організацій, які виконують наукові та науково-технічні роботи, та обсягів виконаних будівельних робіт (коефіцієнт регресії становив 2,7) (табл. 1).

Виявлено, що позитивно впливають на збільшення обсягів будівельних робіт та послуг в регіонах України збільшення чисельності фахівців, які виконують наукові та науково-технічні роботи (коефіцієнт регресії 2,4), та кількості інноваційно активних підприємств промисловості (0,6), що є підтвердженням актуальності залучення інноваційно активних підприємств промисловості до регіональних будівельних кластерів.

З іншого боку, свідченням інноваційної активності суб'єктів господарювання тієї чи іншої галузі є її результати, тобто міра комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності – їх охорони, захисту та використання (табл. 2). Так, мізерними є обсяги подання заявок на отримання охоронних документів підприємствами будівництва України. У 2009 р. було подано лише 5 заявок на отримання патенту на винахід та 5 – на отримання патенту на корисну модель. На отримання охоронних документів на промислові зразки підприємства будівництва заявок не подавали.

Зауважимо, що така невтішна ситуація спостерігається протягом всього аналізованого періоду. Хіба що у 2005 р. дещо вищою була активність підприємств будівництва відносно охорони корисних моделей (27 заявок) та промислових зразків (10 заявок). Треба зауважити, що зменшення кількості запатентованих об'єктів обумовлено підвищенням витрат на їх охорону, – що пов'язано зі вступом України до СОТ у 2008 р. (внаслідок чого ставки зборів за патентування винаходів було підвищено у понад 30 разів, а річний збір за підтримання чинності патентів – у 20-35 разів).

Ще однією істотною перешкодою розвитку та легалізації інноваційної та інтелектуальної творчої діяльності будівельних підприємств у регіонах України є недосконалість вітчизняного законодавства, що регулює бухгал-

Результати регресійного аналізу залежності обсягів виконаних будівельних робіт від показників рівня розвитку науки та інновацій в регіонах України (складено автором)

Фактори	Beta	Std.Err.	B	Std.Err.	t(23)	p-level
Вільний член	-	-	103,7738	5,952141	17,43471	0,000001
X_1	2,6982	1,440597	-0,5846	0,312069	-1,87297	0,073838
X_2	2,44919	1,240901	0,0051	0,002567	1,97372	0,060545
X_4	0,57157	0,390538	0,2576	0,176019	1,46354	0,156853

$R = 0,4041$; $R_2 = 0,1633$; $p < 0,242$; Std. error = 14,409,

де y – обсяги виконаних будівельних робіт;

X_1 – кількість організацій, які виконують наукові та науково-технічні роботи;

X_2 – чисельність фахівців, які виконують наукові та науково-технічні роботи;

X_4 – кількість інноваційно активних підприємств промисловості.

Показники інтелектуалізації будівництва України у 2005–2009 рр. [складено за джерелами 9; 10; 11]

Показники	Роки					Темпи зростання показника 2009 р. до	
	2005	2006	2007	2008	2009	2005 р.	2008 р.
Кількість поданих заявок на видачу охоронних документів на:							
• винаходи	3	8	6	-	5	166,7	-
• корисні моделі	27	6	15	2	5	18,5	2,5 р.
• промислові зразки	10	2	1	-	-	-	-
Кількість отриманих охоронних документів на:							
• винаходи	7	8	6	2	8	114,3	4,0 р.
• корисні моделі	29	11	7	5	5	17,2	100,0
• промислові зразки	10	2	-	-	-	-	-
Кількість використаних об'єктів інтелектуальної власності:							
• винаходів	19	13	12	8	7	36,8	87,5
• корисних моделей	12	3	7	6	8	66,7	133,3
• раціоналізаторських пропозицій	248	23	21	24	2	0,81	8,33

терський облік та систему оподаткування. Так, існують жорсткі обмеження щодо переліку і вартості об'єктів інтелектуальної власності, за якою суб'єкти господарювання можуть поставити їх на баланс. До порівняння, як зазначає В. Савенко, високотехнологічні будівельні компанії США для підвищення інвестиційної привабливості відображають у балансі всі належні їм нематеріальні активи задля збільшення ринкової капіталізації; натомість, неповне врахування вартості нематеріальних активів на вітчизняних підприємствах занижує їх ринкову вартість, а відтак – інвестиційну привабливість галузі [5].

Більшою була кількість отриманих у 2009 р. підприємствами будівництва охоронних документів. Так, щодо винаходів – 8 одиниць, щодо корисних моделей – 5 одиниць та жодного – відносно промислових зразків. При цьому в 2005 р. ситуація щодо кількості отриманих охоронних документів на корисні моделі була істотно кращою. Охоронних документів було отримано майже у 6 разів більше. Втім, загальну кількість отриманих охоронних документів на об'єкти інтелектуальної власності, створених підприємствами будівництва України, у той період також не можна назвати суттєвою.

Дещо краща ситуація спостерігається з показниками використання об'єктів інтелектуальної власності підпри-

ємствами будівельної сфери. Так, у 2010 р. в межах всієї країни було використано 7 винаходів, 8 корисних моделей та 2 раціоналізаторських пропозиції. При цьому показники інтелектуалізації будівельної галузі в регіонах України протягом останніх п'яти років істотно погіршилися. Так, зменшення кількості використання винаходів у 2009 р. порівняно з 2005 р. становило 2,7 рази, корисних моделей – у 1,5 рази, раціоналізаторських пропозицій – у 124 рази. Відтак, об'єктивно стверджувати, що рівень інтелектуалізації економічної діяльності у сфері будівництва в регіонах України залишається вкрай низьким. Саме тому стверджувати про належну якість будівельних послуг та їх сучасність і конкурентоспроможність абсолютно не доводиться. Крім того, підприємства будівництва не довіряють вітчизняній системі реєстрації і захисту результатів інноваційної активності та здебільшого практикують використовувати власні розробки у сфері інтелектуальної творчої діяльності у виробничо-господарській діяльності без державної реєстрації, а це, своєю чергою, знижує рівень їх економічної безпеки в умовах жорсткої конкуренції, у т. ч. з боку зарубіжних будівельних підприємств та організацій.

Зауважимо, що вкрай низька активність щодо створення та комерціалізації об'єктів інтелектуальної влас-

ності підприємствами будівництва регіонів України чітко простежується в структурних характеристиках інтелектуалізації національного господарства (табл. 3).

більше уваги та фінансових ресурсів на наукових дослідженнях і розробках, а також приділяють належну увагу їх охороні та захисту. Адже це прямиий шлях до

Таблиця 3

Порівняльна характеристика рівня інтелектуалізації підприємств будівництва та інших базових видів економічної діяльності України у 2005 та 2009 рр. [складено за джерелами 9; 10; 11] (%)

Види економічної діяльності	Роки						Абсолютні відхилення (+/-) 2009 р. до 2005 р. за частками:		
	2005			2009			поданих заявок на видачу охоронних документів	отриманих охоронних документів	використаних об'єктів інтелектуальної власності
	Частки в загальній кількості:								
	поданих заявок на видачу охоронних документів	отриманих охоронних документів	використаних об'єктів інтелектуальної власності	поданих заявок на видачу охоронних документів	отриманих охоронних документів	використаних об'єктів інтелектуальної власності			
Будівництво	0,11	0,28	0,79	0,12	0,17	0,07	+ 0,01	-0,11	-0,72
Сільське господарство, мисливство, лісове господарство	0,08	0,08	0,45	0,01	0,01	1,3	-0,07	-0,07	+ 0,85
Промисловість	15,1	14,5	45,3	6,9	8,2	39,8	-8,2	-6,3	-5,5
Діяльність транспорту та зв'язку	0,23	0,20	4,4	0,15	0,37	26,2	-0,08	+ 0,17	+ 21,8
Операції з нерухомим майном, оренда, інжиніринг та надання послуг підприємцям	41,0	34,1	5,5	24,2	25,0	19,1	-16,8	-9,1	+ 13,6

Так, станом на 2009 р. частка будівництва у загальній кількості поданих заявок на видачу охоронних документів становила лише 0,12 %, отриманих охоронних документів – 0,17 %, використаних об'єктів інтелектуальної власності – 0,07 %.

Для порівняння, аналогічні показники у промисловості становили 6,9 %, 8,2 % та 39,8 % відповідно. Істотно більшою є практика використання об'єктів інтелектуальної власності у такому виді економічної діяльності, як операції з нерухомим майном, оренда, інжиніринг та надання послуг підприємцям.

Негативною є і тенденція до зменшення часток будівництва в аналізованих показниках інтелектуалізації економіки України. Так, частка галузі у загальній кількості поданих заявок на видачу охоронних документів збільшилася за останні 5 років лише на 0,01 %, а частки в структурі отриманих охоронних документів та використаних об'єктів інтелектуальної власності – зменшилися, відповідно, на 0,11 % та 0,72 %. Вищі темпи зниження інтелектуальної активності за цей період спостерігалися лише у промисловості. Втім, у цьому виді економічної діяльності кількість суб'єктів господарювання, що використовують об'єкти інтелектуальної власності, є суттєво більшою.

Додамо, що в економічно розвинених державах провідні будівельні підприємства концентрують в рази

підвищення фінансово-економічної ефективності господарювання, зміцнення конкурентоспроможності та гарантування економічної безпеки.

Вирішення більшості завдань забезпечення сталого розвитку території залежить від сформованості належної економіко-правової поля щодо ведення господарської діяльності, включно з легким та справедливим і рівним для всіх економічних агентів доступом до господарських ресурсів і прав діяльності. Проте, вітчизняна дозвільна система, зокрема у сфері регулювання та адміністрування будівельної діяльності, є бюрократичною і надто обтяжливою. За оцінками експертів, хоча б один дозвіл щорічно отримує понад 50 % підприємств, а середній час на отримання дозволу становить понад 35 днів; для отримання дозволу необхідно мінімум 18 різного роду процедур; витрати на отримання дозволу (більшою мірою йдеться про неофіційні витрати) можуть сягати й до 200 % від вартості проектно-кошторисної документації [1].

Регіональні та місцеві органи державного управління мають вести діяльність, спрямовану на стимулювання, посилення і розвиток співпраці підприємств будівництва та промисловості (зокрема, інноваційно активних). Для цього, передусім, необхідно провести детальний аналіз поточного стану розвитку підприємств будівництва та інноваційних промислових підприємств, здійснити комп-

Наталія Піроженко

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЗОРОСТІ ДЕРЖАВНОГО БУДІВНИЦТВА

Розглянуто проблемні питання ефективності витрачання державних коштів на будівництво громадської інфраструктури та поліпшення прозорості процесу реалізації даних проектів. Здійснено аналіз зарубіжного досвіду підвищення прозорості в державному будівництві за рахунок забезпечення розкриття основної інформації про проекти, що доводиться до відома громадськості на ключових етапах упродовж всього циклу реалізації проекту. Здійснено теоретико-методологічне обґрунтування його адаптації в Україні. Окреслено проблеми та питання подальших наукових досліджень.

Ключові слова: будівництво, державне замовлення державні кошти, державне управління, зарубіжний досвід.

✦ Відкритість і прозорість є основою функції контролю за діяльністю органів державного управління з боку суспільства. Їх гарантування та реалізація забезпечують зворотний зв'язок у системі управління державою на етапах: суспільство – органи державного управління – суспільство. Стан реалізації принципів відкритості і прозорості є одним з показників ефективності системи державного управління, а вироблення об'єктивних критеріїв його оцінки має реальне практичне значення [1, с. 87].

Забезпечення прозорості саме у сфері надання будівельних послуг в національній економіці, на наш погляд, заслуговує окремої уваги в силу особливої важливості будівництва як найбільш капіталомісткої галузі, що забезпечує матеріальну основу для розвитку всіх інших галузей національної економіки, а також для забезпечення певного рівня життя громадян та вирішення інших соціально-економічних проблем.

В аспекті вивчення таких принципів і механізмів ЄС дає унікальну можливість, оскільки в силу ієрархічності і багаторівневого регулювання ринок будівельних послуг в даних країнах поєднує в собі як національні принципи і механізми, так і міжнародні. Крім того, країни ЄС вже в силу географічної близькості і історично сформованих відносин представляють для України особливий інтерес.

✦ Дослідження питань розвитку державної політики будівництва, ефективності його відтворення в комплексі заходів забезпечення стратегічного планування його розвитку достатньо повно відображені в багатьох наукових роботах. Серед авторів цих праць слід особливо виділити таких учених, як А. Ачкасов, О. Білянський, П. Борщевський, В. Геєць, Г. Груба, Б. Данилишин, М. Єрмошенко, І. Запатріна, Ю. Кальниш, Є. Ключниченко, О. Кондрашов, М. Корецький, І. Коркуна, І. Кучеренко, Р. Ларіна, В. Мамутов, Ю. Манцевич, Т. Момот, В. Нудельман, Г. Онищук, К. Паливода, І. Павлов, Л. Письмаченко, В. Плакіда, Д. Плеханов, І. Туболец, Л. Чернюк, Л. Чернишов та ін.

Сучасні концепції і методи вдосконалення механізму управління будівництвом відображені в роботах А. Асаула, Ю. Вінслава, А. Беркути, І. Мазура та ін. Серед зарубіжних розробок у сфері управління будівництвом

лексне планування і віднайти як можливості, так і засоби організаційної підтримки тих суб'єктів господарювання, для яких перспективна виробнича інтеграція. На наступному етапі важливо сформувати програмно-нормативне регламентування та інституційні стимули інтегрування. Надалі доцільно розвивати інфраструктуру підтримки функціонування інтегрованих систем та активізувати процеси створення і впровадження інновацій в будівництво, формування інноваційних, територіально-галузевих кластерів та розвиток виробничо-територіальної кооперації загалом.

✦ Створення регіональних інтегрованих систем у будівництві є перспективним шляхом реалізації економічного потенціалу галузі в регіонах України та зміцнення її міжнародної конкурентоспроможності. При формуванні та розвитку таких систем належне місце має відводиться їх інтелектуальній компоненті.

Література

1. Васильців Т. Г. Удосконалення дозвільної системи діяльності малих і середніх підприємств / Т. Г. Васильців, В. І. Волошин. – [Електронне видання]. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua>.

2. Державна регіональна політика України: особливості та стратегічні пріоритети : монографія / [за ред. З. С. Варналія]. – К. : НІСД, 2007. – С. 579–581.

3. Пинда Ю. В. Організаційно-економічне забезпечення конкурентоспроможності будівельного комплексу регіону : автореф. дис. на здоб. наук. ст. к.е.н.: 08.00.05 – розвиток продуктивних сил і регіональна економіка / Ю. В. Пинда / Ін-т регіональних досліджень НАН України. – Львів, 2009. – С. 13.

4. Післякризовий розвиток економіки України: засади стратегічної модернізації / Я. А. Жаліло, Д. С. Покришка, Я. В. Белінська, Я. В. Бережний [та ін.]. – К. : НІСД, 2012. – С. 3, 27, 29.

5. Савенко В. Г. Підвищення рівня економічної безпеки держави на основі комерціалізації інтелектуальної власності : автореф. дис. на здоб. наук. ступеня к.е.н.: 21.04.01 – економічна безпека держави / В. Г. Савенко / НІСД. – К., 2011. – С. 9.

6. Шевчук О. І. Регіональна політика житлового будівництва: напрямки удосконалення : монографія / О. І. Шевчук. – Ужгород : ТОВ «Ліга-Прес», 2010. – С. 106–122.

7. Будівельна діяльність на Львівщині у 2010 році : [Електронне видання]. – Режим доступу: <http://www.stat.lviv.ua>.

8. Довідка про стан виконання Резолюції учасників робочої зустрічі Президента України з промисловцями і підприємцями 27.11.2006 року та Указу Президента України від 28.04.2007 року №363 «Про деякі заходи щодо вдосконалення регулювання підприємницької діяльності».

9. Статистичний щорічник України за 2007 рік : статистичний збірник / Державний комітет статистики України. – К.: Віпол, 2008. – С. 335–338.

10. Статистичний щорічник України за 2008 рік : статистичний збірник / Державний комітет статистики України. – К.: Державний комітет статистики України, 2009. – С. 331–334.

11. Статистичний щорічник України за 2009 рік : статистичний збірник / Державний комітет статистики України. – К.: Август Трейд, 2010. – С. 331–334.